

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦ/ΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΠΕ16
ΠΕΡΙΦ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

Καβάλα 25 Αυγούστου 2016

Αρ. Πρωτ.: Φ.33.6/8740

Πληροφορίες : Δρ Τηγανούρια Παναγιώτα
Σχολ. Σύμβουλος Μουσικών
Ανατ. Μακεδονίας Θράκης
Τηλέφωνο : 2510- 291531
Ταχ. Δ/νση : Εθνικής Αντίστασης 20
Τ.Κ. – Πόλη : 65110 Καβάλα
Ηλεκτρονική δ/νση : sym16-kav@amaked-thrak.pde.sch.gr
ιστοσελίδα : <http://users.sch.gr/gtiganou/>

ΠΡΟΣ - Περιφερειακές Δ/νσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης & Κεντρικής Μακεδονίας
- Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγηση Β/θμιας & Α/θμιας Εκπ/σης Αν. Μακεδονίας – Θράκης & Κεντρικής Μακεδονίας
- Δ/νσεις Εκπ/σης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης & νομών Σερρών και Κιλκίς
- Δ/νσεις όλων των σχολείων της Περιφερειακής Δ/νσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης & νομών Σερρών και Κιλκίς
- Εκπαιδευτικοί Μουσικής όλων των σχολείων της Περιφερειακής Δ/νσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης & νομών Σερρών και Κιλκίς

ΘΕΜΑ: «Η σημαντικότητα του μαθήματος της Χορωδίας στο σχολείο»

Από την αρχαιότητα έως σήμερα η μουσική παιδεία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διαπαιδαγώγησης του ανθρώπου, αφού οδηγεί στην ψυχοσωματική και κοινωνική ανάπτυξή του. Μουσικότητα θεωρείται μια έμφυτη δυνατότητα του κάθε ανθρώπου, ενώ η έκφρασή της, μέσω της μουσικής εκπαίδευσης, συμβάλει στην εξέλιξη της προσωπικότητας των παιδιών και των εφήβων και οδηγεί στην πνευματική ολοκλήρωση και την ψυχική αρμονία. Πολλές επιστημονικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι η μουσική παιδεία οξύνει την αντίληψη, εξασκεί τη μνήμη, προάγει την ευρηματικότητα, οικοδομεί το ήθος και ηρεμεί την ψυχή. Παράλληλα η δημιουργία πολιτών που μπορούν να επικοινωνούν με το φυσικό, το κοινωνικό και το πολιτισμικό περιβάλλον τους, αλλά και ανθρώπων που έχουν μια υγιή σχέση με τον εαυτό τους, αποτελούν βασικούς στόχους της μουσικής εκπαίδευσης σήμερα (ΑΠΣ και ΔΕΙΠΣ για τη Μουσική Αγωγή). Οι ευεργετικές συνέπειες μιας καλά οργανωμένης μουσικής παιδείας ξεδιπλώνονται σιγά-σιγά καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου.

Η μουσική στην α/θμια και β/θμια εκπαίδευση εμπεριέχει, μεταξύ άλλων, την εκμάθηση της μουσικής θεωρίας και του μουσικού αλφάβητου, που γίνεται άμεσα πράξη μέσα από την εκτέλεση απλών ρυθμικών και μελωδικών οργάνων, αλλά κυρίως μέσω του τραγουδιού και συγκεκριμένα του **χορωδιακού τραγουδιού**. Ο Ελβετός παιδαγωγός Pestalozzi θεωρεί την χορωδία ως αναντικατάστατο μέσο για την ηθική διαπαιδαγώγηση των νέων, μέσω της σχολικής εκπαίδευσης. Μέσα από το χορωδιακό τραγούδι όλη η θεωρητική γνώση γίνεται **βίωμα** γιατί η μουσική είναι τραγούδι και το τραγούδι είναι ο καλύτερος και πιο φυσιολογικός τρόπος έκφρασης, σύμφωνα με τον μεγάλο Ούγγρο μουσικοπαιδαγωγό Zoltan Kodaly. Η καλλιέργεια της φωνής συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη της εσωτερικής ακοής, ενώ μια υγιή σχέση μεταξύ φωνής και ακοής υποδηλώνει μια υγιή προσωπικότητα, σύμφωνα με τον φωνηάτρο Tomatis.

Κατά την εκμάθηση ενός χορωδιακού τραγουδιού ο εκπ/κος μουσικής εφαρμόζει τη **διαφοροποιημένη** διδασκαλία, (μέσω φωνητικών ασκήσεων ή οπτικής απεικόνισης του τονικού ύψους ή νοηματικών χειρονομιών για κάθε νότα κλπ., δεδομένου ότι οι μαθητές έχουν διαφορετικές δυνατότητες ή αδυναμίες, καθώς και ποικίλα προφίλ νοημοσύνης. Μέσω της **διαθεματικής** προσέγγισης, τα παιδιά κατανοούν καλύτερα τα κείμενα των τραγουδιών που συνδέονται με άλλα γνωστικά αντικείμενα της Τέχνης, της Επιστήμης, της Κοινωνίας και του Πολιτισμού. Η χορωδιακή μουσική εκπαίδευση μέσα από τη διδασκαλία των τραγουδιών και των μουσικών του κόσμου, γίνεται η δίοδος για να ενισχύσουμε τις αρχές της **διαπολιτισμικής** εκπαίδευσης στα σχολεία μας. Η χορωδία αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα **ομαδοσυνεργατικότητας**, γιατί τα παιδιά ομαδοποιούνται και συνεργάζονται ακούγοντας πολύ καλά ο ένας τον άλλο, προκειμένου να συντονιστούν μέσα στον ίδιο ήχο. Στο πλαίσιο της **συνήχησης**, η κατανόηση της ύπαρξης δύο ή περισσότερων φωνών σε ένα μουσικό έργο, αναπτύσσει όχι μόνο την ικανότητα της αυτοσυγκέντρωσης σε μία φωνή, αλλά και τη συνειδητοποίηση της αυτονομίας των υπολοίπων, ως αυθύπαρκτα μέρη του *όλου*. Μέρη τα οποία αλληλεπιδρούν και αλληλοσυμπληρώνονται.

Τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται με υπευθυνότητα, με πειθαρχία και αυτοπειθαρχία, που είναι απαραίτητα για την κοινωνικοποίηση, την ομαλή και υγιή ένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο. Παράλληλα τα παιδιά της χορωδίας καλλιεργούν την ευγενή άμυλα, τον θετικό συναγωνισμό, βάζουν στόχους και χαίρονται να τους πετυχαίνουν, ομαδοποιούνται μέσα από την ατομική υπόσταση και την υπεύθυνη θέση του καθενός. Το βίωμα του ομαδικού- χορωδιακού τραγουδιού γίνεται αφορμή για έκφραση συναισθημάτων, για συνεχή πνευματική αναζήτηση, αλλά και για **απόλαυση** της μουσικής ερμηνείας, κάτι που λείπει γενικότερα κατά τη διάρκεια των σχολικών τους σπουδών. Τα παιδιά που συμμετέχουν σε χορωδίες έχουν καλύτερη δυνατότητα ακρόασης του διπλανού τους, άρα και μεγαλύτερη ικανότητα επικοινωνίας. Οι αρχαίοι Έλληνες ήξεραν ότι με τη μουσική εκπαίδευση παράγουν περισσότερο αναπτυγμένους πνευματικά ανθρώπους και στελεχώνουν την κοινωνία τους με άτομα που διαθέτουν πολλαπλές δεξιότητες – και δεν ήταν καθόλου τυχαίο που τοποθετούσαν τη Μουσική στη βάση της Παιδείας τους.

Για την επίτευξη των παραπάνω είναι σημαντικό **να στηρίζουμε τη δημιουργία σχολικών χορωδιών** τόσο στην β/θμια εκπ/ση στο πλαίσιο του δώρου που προβλέπεται για χορωδία, βάσει του Γ2/7026/19/12/2001 εγγράφου του ΥΠ.Π.Ε.Θ., όσο και στην α/θμια εκπ/ση δίνοντας τη δυνατότητα στους εκπ/κους μουσικής, να οργανώσουν σχολικές χορωδίες στο πλαίσιο είτε της **Ευέλικτης ζώνης** ή στο πλαίσιο του ολοήμερου σχολείου, μετά το πέρας των μαθημάτων του πρωινού κύκλου, δημιουργώντας **Πολιτιστικούς Ομίλους για Σχολικές Χορωδίες** σύμφωνα με την υπουργική απόφαση με αρ. πρωτοκόλλου: Φ12/657/70691/Δ1 στις 26-4-2016 για τη λειτουργία το *Ωρολόγιο Πρόγραμμα Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου* το οποίο αναφέρει: “...Στο Ολοήμερο Πρόγραμμα καθημερινά και για 1 διδακτική ώρα εντάσσεται επιλεγόμενο διδακτικό αντικείμενο από τα αναφερόμενα: *Τ.Π.Ε., Αγγλικά, Αθλητισμός, Εικαστικά, Μουσική, Θεατρική Αγωγή και Πολιτιστικοί Όμιλοι Δραστηριοτήτων. Το διδακτικό αντικείμενο των Πολιτιστικών Ομίλων Δραστηριοτήτων δύναται να ανατίθεται στο σύνολο των ειδικοτήτων για συμπλήρωση του υποχρεωτικού διδακτικού ωραρίου*”... Καλό θα ήταν να δοθούν **από δύο έως και τέσσερις ώρες την εβδομάδα** στους εκπαιδευτικούς μουσικής, προκειμένου να δημιουργήσουν όχι μόνο μονόφωνες, αλλά και δίφωνες σχολικές χορωδίες δουλεύοντας μαζί και ξεχωριστά τις δύο φωνές. Αυτές οι ώρες συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση ωραρίου, προκειμένου να οργανώσουν τη χορωδία του σχολείου, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν μαθητές και μετά από ακρόαση από την γ΄ τάξη του δημοτικού και πάνω.

Είναι σημαντικό να έχουν καθιερωθεί εξ αρχής οι ώρες τις χορωδίες στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα του σχολείου, ώστε να αποφευχθεί η αναστάτωση στο πρόγραμμα άλλων μαθημάτων, που συμβαίνει κάθε φορά πριν από σχολικές γιορτές και εθνικές επετείους.

Η χορωδία πρέπει να λειτουργεί σταθερά σε καθορισμένες ώρες την εβδομάδα, θέτοντας συγκεκριμένους στόχους για όλο το χρόνο και όχι πρόχειρα και περιστασιακά εν όψει μόνο των επετειακών εορτασμών.

Οι ώρες της χορωδίας θα πρέπει να ανατίθεται σε εκπαιδευτικούς που είναι μουσικά καταρτισμένοι και έχουν καλή γνώση του αντικειμένου, προκειμένου να μη οδηγηθούμε σε αρνητικά αποτελέσματα με σημαντικές αποκλείσεις από το τονικό ύψος, προβλήματα κουρδίσματος, κακή χρήση του διαφράγματος και της αναπνοής, λάθος τοποθέτηση φωνής, λάθος στάση του σώματος κ.ά., **θέτοντας σε κίνδυνο τη μουσική και φωνητική υγεία των μαθητών.** Παράλληλα όταν το μάθημα της μουσικής και της χορωδίας δίνεται σε μη καταρτισμένους εκπαιδευτικούς, μπορεί να δημιουργηθούν λάθος εντυπώσεις από την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα, που προσβάλλουν την αξία του ομαδικού χορωδιακού τραγουδιού και εν γένει της δημόσιας μουσικής εκπαίδευσης.

Τέλος οι εκπαιδευτικοί μουσικής που έχουν αναλάβει τη διδασκαλία της χορωδία του σχολείου τους, θα πρέπει να φροντίζουν να επιμορφώνονται και να συζητούν τα αποτελέσματα των προσπαθειών τους, παρακολουθώντας σχετικά σεμινάρια, βιωματικά εργαστήρια που έχουν ως στόχο τη συνεχή προσωπική εξέλιξή τους, ώστε η ενασχόληση με τη μουσική και χορωδιακή εκπαιδευτική διαδικασία να ανανεώνεται και να ανατροφοδοτείται συνεχώς. Οι εκπαιδευτικοί μουσικής πραγματικά μπορούν να πετύχουν πολλά και σημαντικά στην εκπαίδευση και συγκεκριμένα στη δημιουργία καλών χορωδιών, θέτοντας γερά θεμέλια στη Μουσική Παιδεία στη χώρα μας, κάτι που αποδείχθηκε έμπρακτα στις **"Συναντήσεις Σχολικών Χορωδιών"** που ξεκίνησαν από το 2015 και συνεχίστηκαν με επιτυχία φέτος για δεύτερη χρονιά στους νομούς της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Παρακαλώ για την επίτευξη όλων των παραπάνω τη συνεργασία των κατά τόπους Δ/νσεων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, των Δ/νσεων των σχολικών μονάδων, καθώς και την ενυπόγραφη ενημέρωση των Εκπ/κων Μουσικής ΠΕ16.

Η Σχολική Σύμβουλος Μουσικής
Δρ Τηγανούρια Παναγιώτα

